

Những cơ hội và thách thức của **THỊ TRƯỜNG TÁI BẢO HIỂM QUỐC TẾ**

Khoảng thời gian 5 năm vừa qua là quãng thời gian có nhiều biến động nhất trong lịch sử thị trường bảo hiểm - tái bảo hiểm thế giới với những cú sốc về tất cả các mặt chính trị, kinh tế, xã hội, công nghệ cũng như thiên nhiên. Những sự kiện đáng chú ý nhất bao gồm sự sụp đổ của thị trường chứng khoán cuối năm 2000 và đầu năm 2001, vụ tấn công khủng bố 11/9/2001, những cuộc điều tra của Tổng chưởng lý bang New York và một số bang khác bắt đầu từ nửa cuối năm 2004, 4 cơn bão lớn đổ bộ vào Florida và Texas năm 2004 và mới đây nhất là cơn bão

Katrina vào tháng 9 năm nay. Mặc dù hầu hết các sự kiện trên đều diễn ra tại nước Mỹ, song chúng đã đặt ra những thách thức lớn cho toàn ngành bảo hiểm và tái bảo hiểm trên thế giới, những thách thức mà còn lâu chúng ta mới giải quyết được.

Đây không chỉ là những thách thức của riêng các nhà tái bảo hiểm. Về phần kinh doanh nghiệp vụ, sau một vài năm phí được duy trì ở mức tương đối và với tổn thất thiên tai tương đối thấp, nhiều công ty đã có thể bù đắp những khoản thua lỗ của những năm 2000/2002, huy động được thêm vốn, tăng cường dự phòng tổn thất và có

chút lãi kinh doanh nghiệp vụ. Tuy nhiên chỉ có rất ít các công ty tái bảo hiểm khôi phục lại được vị trí như năm 2000 trong bảng xếp hạng hệ số tín nhiệm. Rõ ràng là theo đánh giá của các tổ chức xếp hạng tín nhiệm, các công ty bảo hiểm và tái bảo hiểm vẫn đang phải đối mặt với rất nhiều khó khăn.

Nguy cơ gia tăng các tổn thất từ thiên tai đang tăng rất nhanh cả về tần suất và mức độ nghiêm trọng. Hiện nay người ta đã phải chấp nhận một thực tế là sự thay đổi khí hậu trái đất đang diễn ra và sẽ dẫn tới những hiện tượng bất thường - một số nơi bị hạn nhiều hơn, nơi khác lại mưa và lụt nhiều hơn, bão cũng nhiều hơn. Mức độ tinh vi của các cơ sở sản xuất, sự phụ thuộc lẫn nhau và tăng trưởng liên tục của các thành phố lớn, thường đặt ở những vùng chịu ảnh hưởng của thiên tai, tất cả những điều đó làm mức độ tổn thất do lũ lụt, lốc xoáy và động đất, cả tổn thất kinh tế và tổn thất bảo hiểm.

Những rủi ro do con người gây ra (nhân tai)

Những rủi ro do con người gây ra cũng đặt ra những thách thức riêng, như đã được chứng tỏ trong quãng thời gian 5 năm qua đối với rủi ro khủng bố và được phẩm. Các công ty tái bảo hiểm không có đủ khả năng tài

chính để bồi thường cho tất cả những rủi ro và tổn thất trong xã hội. Luôn cần có một sự cộng tác giữa ngành bảo hiểm và chính phủ để quản lý và bồi thường cho những rủi ro có tính chất thảm họa, dù là do thiên tai hay con người gây ra. Vấn đề bảo hiểm cho rủi ro khủng bố từ sau khi xảy ra vụ 9/11 là vấn đề vẫn còn gây nhiều tranh cãi xung quanh sự hỗ trợ của chính phủ cho các chương trình bảo hiểm rủi ro khủng bố quốc gia. Trong khi đó, các vụ bồi thường liên quan đến con người đang có xu hướng gia tăng cả về tần suất lẫn số tiền bồi thường theo phán quyết của tòa án.

Như vậy, về mặt kinh doanh bảo hiểm, tương lai không hứa hẹn nhiều điều tốt đẹp. Không những thế, trong lĩnh vực đầu tư cũng không tỏ ra mấy khả quan. Mặc dù thị trường chứng khoán đã có một số dấu hiệu hồi phục trong những tháng gần đây, song triển vọng của thị trường này vẫn rất mong manh và lãi suất vẫn ở mức thấp. Các công ty bảo hiểm và tái bảo hiểm phải học lại cách kinh doanh bảo hiểm vì lợi nhuận chứ không phải vì doanh thu trong những năm vừa qua. Tư tưởng này đã duy trì được lâu hơn so với dự kiến, song đến nay chúng ta lại đang chứng kiến xu hướng giảm phí ở hầu hết các loại hình dịch vụ, đặc biệt là trong bảo hiểm gốc.

Điều khó khăn đối với các nhà tái bảo hiểm là làm thế nào để không phải hạ phí mà vẫn bảo vệ được thị phần và doanh thu. Khi thị trường tái bảo hiểm tăng phí, nhiều khách hàng tái bảo hiểm chọn cách tăng mức giữ lại để giảm chi phí tái bảo hiểm. Đến nay khi thị trường đã mềm

hơn, nhiều khách hàng vẫn duy trì hay thậm chí tăng mức giữ lại hơn nữa. Điều này không chỉ gây áp lực về doanh thu đối với các công ty tái bảo hiểm mà còn làm tăng tính bất ổn trong hoạt động kinh doanh của họ, vì khi tham gia nhận tái ở những lớp càng cao thì nguy cơ rủi ro càng lớn.

Những vấn đề về quy chế tài chính

Trong giai đoạn 2001/2002 nhiều công ty tái bảo hiểm bị giảm hệ số tín nhiệm tài chính (tức khả năng tài chính để đáp ứng các yêu cầu thanh toán). Trong những năm gần đây đã có nhiều sự chỉ trích về việc một số công ty tái bảo hiểm không muốn bồi thường ngay mà thường yêu cầu các luật sư xem xét và thậm chí đưa ra tòa án xét xử, điều này khiến cho việc chi trả bồi thường bị chậm lại rất nhiều.

Đây cũng là vấn đề cần khắc phục để làm sao nhà tái bảo hiểm đem lại cho khách hàng sự phục vụ tốt nhất không chỉ về năng lực nhận tái mà cả về phần bồi thường.

Những năm vừa qua cũng là giai đoạn có nhiều thay đổi về vấn đề hạch toán kế toán và quy chế quản lý tài chính đối với ngành bảo hiểm và tái bảo hiểm. Về mặt hạch toán kế toán, tương lai của các sản phẩm tái bảo hiểm hữu hạn (finite reinsurance) trở nên không chắc chắn sau khi có những cuộc điều tra của Tổng chưởng lý bang New York Elliot Spitzer. Một số công ty đã phải huỷ bỏ những hợp đồng hữu hạn và điều chỉnh lại báo cáo tài chính của mình.

Bên cạnh đó, việc thực hiện công tác hạch toán kế toán theo Các chuẩn mực báo cáo tài chính quốc tế (IFRS) sẽ đặt ra nhiều khó khăn cho các công ty bảo hiểm và tái bảo hiểm, vì nguyên tắc cơ bản của hạch toán sẽ phải chuyển từ giá trị tại thời điểm tính giá sang “giá trị hợp lý”. Như vậy, không chỉ có giá trị của các khoản đầu tư tài chính phải thay đổi, mà còn cần phải giải quyết vấn đề làm thế nào để định giá hợp lý cho các nghĩa vụ bảo hiểm chưa hoàn thành. Không có một tiêu chí thị trường nào để so sánh được giá trị của các nghĩa vụ bảo hiểm này.

Về quy chế quản lý tài chính, những quy định mới do Liên minh châu Âu đưa ra về biên khả năng thanh toán (được gọi tắt là Solvency 2) sẽ đòi hỏi các công ty bảo hiểm và tái bảo hiểm phải có nhiều vốn hơn để đảm bảo cho những rủi ro đang nhận bảo hiểm và các rủi ro khác nữa.

Một vấn đề khác nữa mà ngành bảo hiểm phải đối mặt trong nhiều năm qua là sự cần thiết phải giảm chi phí hoạt động. Tất cả chúng ta đều biết rằng chìa khoá để giảm chi phí quản lý và nâng cao chất lượng phục vụ là việc ứng dụng công nghệ thông tin. Song cho đến nay, ngành bảo hiểm vẫn là lĩnh vực không có mấy tiến bộ trong việc loại bỏ giấy tờ ra khỏi các giao dịch và quy trình cổ lỗ của mình. ■

(Bài viết của Chủ tịch kiêm Tổng giám đốc Aon, Dennis Mahoney, đăng trên tạp chí Reinsurance World)